

Asia: Asia VN/4219/2023

## **Lausuntopyyntö peruspankkipalveluja ja luottolaitoslainsäädäntöä koskevasta arviomuistiosta**

### **1. Peruspankkipalvelut**

**Kommenttinne peruspankkipalveluita koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 2)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.**

Pankit tulee velvoittaa lakisääteisesti tarjoamaan kaikille yrityksille peruspankkipalvelut ilman poikkeuksia, yritystoiminnan laajuudesta ja yhtiömuodosta riippumatta, sisältäen pöytälaatikossa olevat liiketoimintaa harjoittamattomat yritykset.

Nykytilanteessa pankit estävät Suomessa liiketoiminnan harjoittamisen, elinkeinon vapauden toteutumisen ja yritysten olemassaolon.

Seuraava arviomuistion selonteko kohdassa Yhteenveto ja johtopäätökset 2.1.3 sivulla 21 on lievä ilmaus asian todellisesta tilasta:

”Mikro- ja pienyritykset ja näistä erityisesti maahanmuuttajataustaiset yritykset kohtaavat pankkipalveluiden saatavuuteen liittyviä ongelmia. Selvitysten perusteella on myös pääteltävissä, että pankkipalveluiden saatavuuteen liittyvät ongelmat ovat viime vuosina yleistyneet varsin merkittävässä määrin. Toisin kuin yksityishenkilöiden kohdalla, yritysasiakkailta ei ole lain perusteella oikeutta vähimmäistason peruspankkipalveluihin. Pankkipalveluiden tarjontaan liittyvät ongelmat ovat osin kytköksissä pankkeja koskeviin veloitteisiin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyen. Toisaalta on myös selkeitä viitteitä siitä, että näitä veloitteita tulkitaan asiakkaiden näkökulmasta tietyissä tapauksissa säännönmukaisesti tarpeettoman kaavamaisesti, mikä on johtanut asiakkaiden kannalta kohtuuttomiin lopputuloksiin.”

Todellisuudessa pankkien harjoittama liiketoiminnan estäminen on täysin mielivaltaista, ja ne harjoittavat passiivis-aggressiivista syrjintää, mitä vastaan ei pysty puolustautumaan koska pankit

eivät ole velvoitettuja kertomaan, millä perusteella yritystiliä ei voi avata. Käytännössä pankit voivat evätä asiakkuuden millä tahansa tekaistulla syyllä. Syyksi voi riittää yrityksen taustalla olevan henkilön ulkomainen etu- tai sukunimi, yrittäjistä henkilöinä saatavilla olevat julkiset tiedot, esim. sukupuoli, suuntaus, taiteellinen toiminta, mielipiteet, uskonto, terveydentila tai mikä tahansa muu henkilöön liittyvä seikka, joiden perusteella ketään ei lain puitteissa saa syrjiä.

Yrittäjät joutuvat arvailemaan itseensä kohdistuvan syrjinnän syitä, mikä on yrittäjille henkisesti todella raskasta ja tarpeetonta kuormitusta. Jokainen joutuu miettimään, minkä henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella pankit ovat päätyneet syrjimään, vai onko kyseessä usean ominaisuuden yhteisvaikutus. Suurin osa syrjintää kokeneista pystyy päättelemään todennäköisimmät syyt, jotka syrjinnän aiheuttavat mutta syrjinnän todistamisen taakka jää aina syrjitylle.

Pankit saattavat yritysasiakkuuden avaamisyrityksen yhteydessä väittää, että yrityksestä tai yrittäjistä puuttuu tietoja. Sitä pankit eivät kerro, mitä tietoja puuttuu. Pankit eivät siten anna yrityksille ja yrittäjille mitään mahdollisuuksia täydentää mahdollisia puuttuvia tietoja koska pankit eivät kerro, mikä mättää. Tämä on täysin kestänytöntä. Yrittäjillä ei ole minkäänlaista oikeusturvaa asian osalta.

Ongelma yritys pankkitilien ja yritys pankkipalveluiden saatavuudessa on massiivinen ja yhteiskunnallisesti merkittävä. Se tiedostetaan ja silti asialle ei ole tehty mitään, kukaan ei ota vastuuta siitä, että Suomessa on suuri joukko ihmisiä, joille yritystoiminnan harjoittamista ja elämistä omalla työllään ei sallita.

Pankit eivät myöskään välttämättä suostu luovuttamaan asiakkaille tietoja, mitkä asiakas on pankeille lähettänyt yritys pankkitilin ja asiakkuuden avaamista varten, mikä on tietosuojalainsäädännön vastaista. Tiedot lähetetään pankeille usein nettilomakkeiden kautta, joista asiakas ei saa itselleen minkäänlaista kopioita. Pankki vain kaappaa yritysten ja yrittäjien tiedot, tekee niillä mitä huvittaa, ja kieltäytyy avaamasta asiakkuutta ja yritys pankkitiliä. Tämä toimintatapa heikentää yritysten ja yrittäjien oikeusturvaa entisestään.

Yritys pankkitilien avaaminen on pankeille täysin riskitöntä, joten on absurdia, että pankit kieltäytyvät asiakkaista, jotka niiden toiminnan rahoittavat.

Pankit perustelevat yleisellä tasolla ongelmiaan kiristyneellä lainsäädännöllä. Se ei ole kuitenkaan asiakkaiden vika, vaan pankkien tulee järjestää toimintansa niin, ettei siitä aiheudu asiakkaille kohtuutonta haittaa ja ylimääräisiä kustannuksia. Pankkien pitää kyetä viestimään ja tiedottamaan asiakkaille ymmärrettävästi, mitä toimenpiteitä asiakkailta edellytetään, että yritys pankkitili ja asiakkuus voidaan avata, samoin mitä toimenpiteitä asiakkailta mahdollisesti vaaditaan palveluiden ja sopimusten päivittämisen yhteydessä. Pankkien tiedottamisessa asiakkaiden – sekä yritysten että henkilöasiakkaiden – suuntaan on pahoja puutteita, joiden takia pankkitilit ja verkkopankkitunnukset saattavat sulkeutua yhtäkkiä, kun asiakas ei ole saanut pankilta riittävän selkeää informaatiota niiden päivittämisen edellyttämistä toimenpiteistä, tai pankki on kieltäytynyt noudattamasta omia ohjeistuksiaan.

Joissakin hylkäämisviesteissään pankit väittävät noudattavansa tilihakemusten käsittelyssä 'yhtä ja samaa prosessia', mikä ei voi pitää paikkaansa koska hakemuksiin kirjoitetaan yleensä vapaamuotoista tekstiä, jossa kuvaillaan yrityksen toimintaa, tuotteita ja palveluita. Vapaamuotoisesti kirjoitettua tekstiä ei ole mahdollista arvioida saman prosessin ja kaavan mukaisesti, vaan siinä täytyy olla arvioijana ihminen tai ihmisiä. Toinen vaihtoehto on, että hakemukset syötetään tekoälyn arvioitavaksi tai pankit toteuttavat niiden arvioinnissa muuta

digitaalista automatisoitua päätöksentekoa. Mikäli asia on näin, asiakkailta on oikeus saada hakemuksensa manuaalisesti käsiteltäväksi elävän ihmisen kautta. Pankit eivät välttämättä anna tähän mahdollisuutta, mikä on lainvastaista.

Pankit vaativat yrittäjiltä kommunikointia useimmiten vain tietyillä asiointitavoilla, joita voivat olla esim. puhelinasiointi, älypuhelimella asiointi, ajan varaaminen pelkästään puhelinasioimalla tai vain tietyillä laitteilla toimivan chatin käyttö. Se on yhdenvertaisuuslain vastaista. Asiakkailta pitää olla mahdollisuus hoitaa omia ja yrityksen pankkiasioita itselleen parhaiten sopivalla tavalla. Osa asiointikanavista on erityisryhmille usein mahdottomia käyttää, ja terveydelliset syyt ovat joissakin tapauksissa esteenä esim. puhelinasiointille, sekä soittamalla että digitaalisesti. Älypuhelin ei saa olla vaatimus pankkiasioiden hoitamiseksi. Kaikilla ei ole eikä koskaan tule olemaan älypuhelin. Pankkiasiointi pitää pystyä hoitamaan myös tietokoneella ilman mitään puhelimeen ladattavia sovelluksia. Samoin pankkiasiointi pitää tarvittaessa pystyä hoitamaan kokonaan ilman digitaalisia laitteita, konttorikäynneillä, ja ilman että konttorikäynneille pitäisi erikseen varata aika millään digitaalisella laitteella tai puhelimella, silloin kun kyseessä on kivijalkapankki. Nettipankkien taas pitää viestiä asiakkaille selkeästi, millä tavoilla pankkiasioita voi hoitaa.

Erityisryhmille yritystoiminta on usein ainoa vaihtoehto toimeentulolle ja työllistymiselle. Suuri osa mikroyrittäjistä ja yksinyrittäjistä toimii kotoa käsin, mikä on erityisryhmille yleensä ainoa tapa toimia yrittäjänä. Koska pankit kieltäytyvät tarjoamasta yrityspankkipalveluita, osa aloittavista yrittäjistä, samoin jo toimivista pankkia vaihtavista yrityksistä, joutuu siirtymään suojatuista yhtiömuodoista, kuten osakeyhtiö, heikosti suojattuun toiminimeen. Pankeilla ei ole mitään oikeutta päättää, mitä yhtiömuotoa yritys haluaa käyttää.

Pankit käytännössä pakottavat kehollisesti ja taloudellisesti heikommissa asemassa olevat sekä muut erityisryhmät toimimaan yrittäjinä ainoastaan toiminimen kautta tai muulla tavoin itsenäisinä elinkeinonharjoittajina tai kevytyrittäjinä. Tämän ei pitäisi oikeusvaltiossa olla mahdollista. Pankkien harjoittama syrjintä estää heikommissa asemassa olevia perustamasta ja harjoittamasta yritystoimintaa, missä henkilökohtainen omaisuus on suojattu. Se altistaa henkilökohtaisille konkurssille, ja lisää yhteiskunnassa entisestään tuloeroja. Osakeyhtiön perustamisen, omistamisen ja siinä yrittäjänä toimimisen pitää olla mahdollista kaikille, joilla ei ole siihen mitään laillista estettä. Pankkilainsäädäntö ei saa olla esteenä laillisen liiketoiminnan harjoittamiselle ja osakeyhtiön omistamiselle.

Myös pöytälaatikossa olevat yritykset tarvitsevat yrityspankkipalveluita. Tällä hetkellä pankit pääsääntöisesti estävät pöytälaatikossa olevien yritysten pankkipalvelut, riippumatta siitä, onko yritys perustamishetkestään lähtien liiketoimintaa harjoittamaton vai liiketoimintansa lopettanut yritys. Pankkien mukaan yrityspankkipalveluiden tarjoaminen pöytälaatikkoyrityksille ei ole niille kannattavaa, mikä ei ole kestävä peruste jättää yritykset vaille yrityksille pakollisia peruspankkipalveluita. Monesti pöytälaatikoituminen on yritykselle tarpeellinen välivaihe ennen liiketoiminnan aloittamista, toiminnan muuttamista tai lopettamista. Pankkien tulee kohdella pöytälaatikkoyrityksiä yhdenvertaisesti liiketoimintaa harjoittavien yritysten kanssa, minkä pitää olla lainsäädäntöön perustuva velvoite, ei sovellettava eikä ”hyvän pankkitavan” varaan jäävä epämääräinen ja tulkinnanvarainen asia.

Yrityksillä pitää olla halutessaan mahdollisuus vaihtaa pankkia, ja kilpailuttaa pankkipalvelut, ilman että se aiheuttaa riskin pankkipalveluiden saatavuudelle, keskeytyksiä liiketoiminnalle tai vaikutuksia yrityksen muiden laillisten oikeuksien toteutumiselle.

Nykytilanteessa tämä ei toteudu. Yritykset eivät pysty halutessaan vaihtamaan pankkia ja kilpailuttamaan parhaiten toimintaansa sopivia pankkipalveluita. Yritykset, joilla on jo yritys pankkitili, ovat pakotettuja jatkamaan ikivanhoilla ja heikosti toimivilla pankkipalveluilla, joiden sisällön pankit päättävät, ilman että yritykset voivat vaikuttaa tarvitsemiensa palveluiden valintaan, ja hintoihin, joita ovat valmiita pankkipalveluista maksamaan.

Finanssivalvonnasta, FINEstä, yhdenvertaisuusvaltuutetusta, poliisista ja juristeista ei ole tässä asiassa hyötyä, kaiken puolustautumisen joutuu jokainen yritys ja yrittäjä hoitamaan itse, samoin kanteiden nostamisen, mikä on jo valmiiksi oikeusmurha yrittäjiä kohtaan.

Suomessa on vain muutamia pankkeja, jotka tarjoavat yrityksille pankkipalveluita. Jos yritykset eivät saa avattua asiakkuutta ja yritys pankkitiliä mihinkään suomalaiseen pankkiin, yritysten liiketoiminta ja olemassaolo Suomessa estyvät.

## 2. Käteisen saatavuus ja käytettävyys

### **Kommenttinne käteisen saatavuutta ja käytettävyyttä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 3)?**

Käteisen rahan käytön turvaaminen on keskeinen osa perusihmisoikeuksia, niin kauan kuin rahaa käytetään ihmisarvon mittarina ja maksuvälineenä.

Käteisen rahan saatavuutta ja käytettävyyttä pitäisi edistää velvoittamalla pankkeja tarjoamaan käteispalveluita ilman ylimääräisiä palvelumaksuja tai asiakkaiden eriarvoistamista. Asiakkaat kohtaavat pankkien toimesta absurdeja tilanteita esim. tallettaessaan muutaman kymmenen euron summia käteistä pankkiin, minkä johdosta asiakkaat päätyvät pankkien ristikuulusteluihin, ja pankit penäävät senttien tarkkuudella käteisen rahan alkuperää. Samaan aikaan suuryritykset pesevät pankkien kautta miljardeja, mikä on pankeille täysin ok, ja pankit eivät kysy rahojen alkuperää. Rahan alkuperään ja asiakkaan tuntemiseen liittyvä lainsäädäntö eivät tässä kohdassa toimi tarkoitustaan vastaavalla tavalla.

Pankit ovat tahallisesti tehneet käteisen käytöstä vaikeaa, estämällä pien- ja mikroyrityksiä tarjoamasta asiakkailleen käteismaksuvaihtoehtoa koska käteisen käsiteltävyys on tehty vaikeaksi ja pankkien käsittelystä perimät kulut ovat suhteettoman suuria.

Kun pankeille on ensin asetettu veloitteet turvata käteisen rahan olemassaolo ja helppo käytettävyys, käteisen rahan vastaanoton tulisi olla itsestään selvyyys kaikilla toimialoilla, ja jokainen yritys yhtiömuodosta ja toiminnan laajuudesta riippumatta tulisi velvoittaa vastaanottamaan käteistä. Käteisen vaihtoehtona yritysten tulisi tarjota yksityis- ja yritysasiakkaille maksuvaihtoehtoksi normaalia laskua, ilman minkään luottolaitoksen väliintuloa.

Nykytilanteessa käteisen rahan liikenne ei monelle pien- ja mikroyritykselle ole vaihtoehto, mikä rajaa asiakaskuntaa ja sulkee heikommassa asemassa olevat palveluiden ja tuotteiden saatavuuden ulkopuolelle. Suuremmat yritykset taas rajaavat tahallisesti käteisasiakkaita pois palvelujensa

piiristä. Terveyspalveluiden saatavuudessa käteisen ulossulkevuus korostuu – yksityiset terveyspalveluita tarjoavat yritykset, mukaan lukien lääkäriasemat, eivät ota enää vastaan käteistä, mikä estää tarpeellisen hoidon saamisen, minkä kulut tulevat lopulta yhteiskunnan maksettavaksi. Monille käteinen on edelleen ainoa mahdollinen maksuväline.

### 3. Asiakkaansuoja- ja menettelytapasääntely: hyvä pankkitapa ja sopimusehtosääntely

**Kommenttinne hyvää pankkitapaa ja sopimusehtosääntelyä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 4)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.**

Hyvän pankkitavan sisältö tulisi määritellä selkeästi. Nykyisellään pankit saavat vapaasti päättää, mitä ”hyvä pankkitapa” sisältää, ja pankit voivat vedota siihen täysin ylimalkaisesti estäessään asiakkailta kaikkien pankkipalveluiden saatavuuden toteutumisen.

Finanssivalvonnalle pitäisi viranomaisena antaa oikeudet ratkaista riitatapauksia pankkien ja asiakkaiden välillä, ja puuttua pankkien toimintaan, kuten asiakkaiden perusteettomaan syrjintään. Nykyisin Finanssivalvonta ei asiakkaiden näkökulmasta valvo pankkeja millään tavalla eikä edistä asiakkaiden etuja, ja yhteydenotot sinne ovat kaikkien osapuolten kannalta hyödyttömiä. Finanssivalvonnan tehtävä jää asiakkaille täysin epäselväksi. Hyvän pankkitavan määrittelyn jälkeen sen valvonta olisi vasta pieni askel niiden valvonta- ja ratkaisutehtävien joukossa, joiden pitäisi kuulua Finanssivalvonnalle.

Mikäli Finanssivalvonta ei valvo pankkeja jatkossakaan, vaihtoehtona olisi perustaa erillinen yritys pankkipalveluiden valvontaan tarkoitettu viranomaiskanava ja valvontayksikkö, mikä valvoisi ja ratkaisisi yritysasiakkaiden ja pankkien välisiä riitatilanteita, ja jonka valvonnan piiriin kuuluisivat kaikki Suomessa toimivat pankit ja luottolaitokset, mikäli yritysten peruspankkipalveluita ei saada lakisääteisesti muulla tavoin turvattua.

Asiakaspalveluvelvoite pankeille

Pankkien asiakaspalveluissa on suuria puutteita ja yritysasiakaspalvelu on ala-arvoista.

Arviomuistion kohdassa Sääntelyn kehittämisvaihtoehtoja 4.1.4, ehdotusvaihtoehtoisilla sivulla 56 mainitun ”Hyvään pankkitapaan olisi mahdollista sisällyttää laatuvaatimuksia asiakaspalvelun vähimmäistasosta, esimerkiksi siitä, että asiakasyhteydenottoihin tulisi vasta kohtuullisessa ajassa.” tulisi olla vähimmäisvaatimus kaikille pankeille. Samoin reklamaatioiden käsittelyn aikaikkunaan pitäisi kiinnittää huomiota. Nykyisin jotkut pankit vastaavat ja käsittelevät reklamaatioita kohtuullisessa ajassa (14 vrk), osa pankeista ei käsittele reklamaatioita ollenkaan, vaikka pankkien omilla julkisissa ohjeistuksissa asiakkaille näin väitetään. Käräjäoikeus ei voi olla reklamaatioiden

ensimmäinen käsittelykanava. Nykyisellään asiakkaila ei ole minkäänlaista oikeusturvaa ja asiakaansuojaa ”hyvän pankkitavan” puitteissa koska sen sisältöä ei ole määritelty.

Jos vuosien taistelun jälkeen yritysasiakkuuden saa avattua johonkin pankkiin, alkaa vääntäminen asiakaspalvelun kanssa. Jos pankkiin viikkojen tai kuukausien jälkeen saa yhteyden jonkin kanavan kautta, pankkien vastaukset ovat muotoa Gigantin asiakaspalvelu: toistellaan muutamaa vakiofraasia ”kiitos kun otit yhteyttä”, ”voit hoitaa asiasi verkossa, chattibotti on käytössä 24h”, ”ystävällisin terveisin”. Tätä saattaa pankkien toimesta jatkua puoli vuotta per asia, ja ilman toistuvia reklamaatioita pankeille ja yhteydenottoja viranomaisiin, yrityksen pankkiasiat jäisivät täysin hoitamatta. Pankit ovat täydellisesti ulkoistaneet vastuunsa asiakaspalveluista chattiboteille ja asiakkailleen.

Yrittäjiltä menee välillä kaikki työaika viikkojen tai usean kuukauden ajalta pelkästään yksinkertaisten pankkiasioden hoitamiseen, mikä on pois yrityksen liiketoiminnasta ja kannattavuudesta. Pahimmillaan kaikki yrityksen pankkipalvelut ovat selvittelyn ajan poissa käytöstä määrittelemättömiä ja ennalta arvaamattomia aikoja, ja aktiivisesti liiketoimintaa harjoittavan yrityksen toiminta estetty. Tällä on kertautuvia vaikutuksia koko yhteiskunnan toimintaan, yritysten asiakkaiden jäädessä vaille tuotteita tai palveluita ja toimitusketjujen katketessa rahaliikenteen estymisen takia sekä yrittäjien jäädessä toimeentulotukien varaan hengissä selvitäkseen. Tämä kaikki pelkästään toimimattomien yritys pankkipalveluiden takia.

On kestänyt, että pankit käyttävät resursseja ”asiakaspalveluun”, mihin ei saa yhteyttä, mikä ei toimi missään kanavassa, ja samaan aikaan korottavat jatkuvasti palvelumaksuja, ja perivät asiakkailta oman virheellisen toimintansa kulut.

Pankkien perimien palvelumaksujen tulisi perustua joko yrityksen liikevaihtoon suoraan tai porrastetusti tai tilitapahtumien määrään. Mitä suuremmat resurssit ja liikevaihto sekä mitä enemmän tilitapahtumia yrityksellä on, sitä suuremmat palvelumaksujen pitäisi olla, varsinkin peruspankkipalveluiden ja peruspalvelupakettien osalta. On täysin kohtuutonta, että muutaman tonnin liikevaihdolla toimiva mikroyritys tai yksinyrittäjä maksaa pankkipalveluista saman verran kuin miljoonaluokassa operoiva korporaatio.

#### 4. Luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeva sääntely

**Kommenttinne luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 5)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.**

-

#### 5. Talletuspankkien yhteenliittymät

**Kommenttinne talletuspankkien yhteenliittymälainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 6)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.**

-

## 6. Luottolaitosten yhteisölait

**Kommenttinne luottolaitosten yhteisölainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 7)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.**

-

## 7. Muut havainnot ja huomiot

**Voitte tässä yhteydessä tuoda esille muita kuin edellä mainittuihin teemoihin liittyviä havaintoja ja huomioita arviomuistioon liittyen.**

Pankkien harjoittama laajamittainen ja perusteeton syrjintä

Niin kuin aiemmin on mainittu ja arviomuistiossa lievästi ilmaistu, pankkien yleisesti harjoittama yritysten liiketoiminnan estäminen ja yritysten sekä yrittäjien syrjintä eivät perustu mihinkään järkevään tosiseikkaan. Käytännössä pankit voivat evätä asiakkuuden millä tahansa tekaistulla syyllä, ja pankit eivät ole velvoitettuja kertomaan, millä perusteella yritystiliä ei voi avata. Pankit eivät anna yrityksille ja yrittäjille mitään mahdollisuuksia täydentää tietoja koska pankit eivät kerro, mikä niiden ongelma yrityksistä ja yrittäjiä kohtaan on. Pankkien päätökset perustuvat yleensä väriin tietoihin ja oletuksiin sekä syrjintään. Yrittäjillä ei ole minkäänlaista oikeusturvaa pankkien kanssa asioidessaan. Ongelma on mittava ja yhteiskunnallisesti merkittävä, ja koskee lähes kaikkia yrittäjiä sekä yrittäjiksi aikovia.

Jokainen yrittäjä joutuu yksin taistelemaan pankkien harjoittamaa syrjintää vastaan, oikeudestaan tehdä töitä omassa yrityksessään ja omistaa yritys sekä elinkeinon vapauden toteutumisen puolesta.

Yhdenvertaisuuslaki ja rikoslaki kieltävät yksiselitteisesti syrjinnän kaikissa muodoissaan:

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

3 luku

Syrjinnän ja vastatoimien kiellot

8 §

”Syrjinnän kieltö

Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.”

3 luku

10 §

Välitön syrjintä

”Syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.”

Rikoslaki (39/1889)

11 luku (11.4.2008/212)

Sotarikoksista ja rikoksista ihmisyyttä vastaan

11 § (13.11.2009/885)

”Syrjintä

Joka elinkeinotoiminnassa, ammatin harjoittamisessa, yleisöpalvelussa, virkatoiminnassa tai muussa julkisessa tehtävässä taikka julkista tilaisuutta tai yleistä kokousta järjestettäessä ilman hyväksyttävää syytä

- 1) ei palvele jotakuta yleisesti noudatettavilla ehdoilla,
- 2) kieltäytyy päästämästä jotakuta tilaisuuteen tai kokoukseen tai poistaa hänet sieltä taikka
- 3) asettaa jonkun ilmeisen eriarvoiseen tai muita olennaisesti huonompaan asemaan

rodun, kansallisen tai etnisen alkuperän, ihonvärin, kielen, sukupuolen, iän, perhesuhteiden, sukupuolisen suuntautumisen, perimän, vammaisuuden tai terveydentilan taikka uskonnon, yhteiskunnallisen mielipiteen, poliittisen tai ammatillisen toiminnan tai muun näihin rinnastettavan seikan perusteella, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava työsyryntänä tai kiskonnantapaisena työsyryntänä, syrjinnästä sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.”

Pankit rikkovat sekä yhdenvertaisuuslakia että rikoslakia asettaessaan yrittäjät henkilöinä eriarvoiseen asemaan yritys pankkipalveluiden saatavuuden osalta, kieltäytymällä tekemästä kohtuullisia mukautuksia asiointikanaviin ja -tapoihin, sivuuttamalla esteettömyyden, ja tehdessään yrittäjistä henkilöinä paikkaansa pitämättömiä oletuksia.

Erytisryhmille, kehollisesti heikommassa asemassa oleville sekä vaikeasti työllistyville yritystoiminta ja työskentely oman yrityksen kautta ovat usein ainoa vaihtoehto toimeentulolle ja ihmisarvoiselle elämälle.

Kieltäytymällä avaamasta yritys pankkipalveluita, pankit edistävät syrjäytymistä ja aiheuttavat syrjinnän kohteena oleville yrittäjille valtavaa fyysistä ja henkistä kärsimystä, mikä johtaa elinkeinon



menetykseen ja työkyvyttömyyteen. Osallistuminen yhteiskunnan toimintaan ja työnteko estetään pankkien toimesta täysin perusteettomasti.

Moninkertaisesti marginaalissa olevat kokevat syrjintää kaikkien palveluiden saatavuudessa, ja pankkipalvelut ovat saavuttamattomuudessaan ja esteellisyydessään yliedustettuina.

Suomessa on elinkeinonvapaus. Pankkien toiminta ja pankkeihin liittyvä lainsäädäntö ovat ristiriidassa elinkeinonvapauden toteutumisen kanssa. Käytännössä pankit päättävät, minkälaisesta kehosta käsin yritystoimintaa saa harjoittaa, kuka, miten, missä ja milloin. Se on radikaalissa ristiriidassa elinkeinonvapauden toteutumisen kanssa.

Pankit rajaavat perusteettomasti toimialoja pois pankkipalveluiden piiristä. Esimerkiksi aikuisviihdepalveluihin liittyvät toimialat, niillä toimivat yritykset sekä seksityötä tekevät yksinyrittäjät kokevat merkittävää syrjintää pankkien toimesta, vaikka toiminta ja alat ovat Suomen lainsäädännössä turvattu. Tästä on seurauksena harmaan talouden kasvu: pankkien syrjimät eivät todellakaan enää kaiken kokemansa jälkeen maksa veroja Suomeen, jos ollenkaan. Ne, jotka vielä niin jaksavat tehdä, joutuvat yleensä operoimaan korkeintaan toiminimen kautta, minkään muun yhtiömuodon käyttö ei ole mahdollista pankkien harjoittaman syrjinnän takia, mikä altistaa luonnolliset henkilöt henkilökohtaisille taloudellisille riskeille, mikä lisää sosioekonomista eriarvoisuutta sekä estää taloudellisesti turvatus elämän ja liiketoiminnan harjoittamisen.

Yritysten pankkipalveluiden saatavuus vaihtelee myös alueittain. Mitä kauemmas pääkaupunkiseudulta mennään, sitä vaikeammin yritys pankkipalveluita on saatavana. Esimerkiksi Lapissa yritys pankkipalveluita on tarjolla lähinnä kaivos- ja tuulivoimayhtiöille, muille suuryrityksille sekä maanviljelyyn ja metsätalouteen liittyville aloille. Muiden alojen yritystoiminta on maakunnissa pankkien toimesta estetty.

Syrjäseuduilla pankkikonttoreihin saattaa olla matkaa kymmeniä tai satoja kilometrejä, ja konttoreihin ei lähdetä niin vain asioimaan huvikseen pankkien oikkujen takia. Konttorissa käynti saattaa olla puolet vuodesta mahdotonta sijainnin ja keliolosuhteiden takia. Yksi konttorikäynti saattaa maksaa yritykselle ja yrittäjille matkakustannusten takia satoja euroja, mihin pien- ja mikroyrityksillä sekä yksinyrittäjillä ei ole varaa.

Lähes poikkeuksetta samaa pankkiasiaa joutuu hoitamaan useissa eri asiointikanavissa viikkoja ja kuukausia, ja lopulta asia ei kuitenkaan pankkien toimesta selviä, ja yritys pakotetaan vaihtamaan pankkia, mikä ei ole mahdollista koska yrityksille ei ole Suomessa saatavana pankkipalveluita, joten yritys joutuu lopettamaan toimintansa.

Pankit käyttävät valtavasti resursseja estääkseen yritysten liiketoiminnan ja olemassaolon sekä yksilöiden elämisen omalla työllään. Pankit välttelevät vastuutaan koettamalla väittää yritysasiakkailleen, että mikroyrityksen peruspankkipalveluiden avaaminen vaatii ”mittavia selvityksiä”, joihin pankit eivät missään tapauksessa voi ryhtyä. Sen sijaan oikeusprosesseihin yrittäjiä vastaan pankeilla riittää resursseja loputtomasti. Yritysasiakkaiden rahat kelpaavat pankeille vain Suomen oikeusjärjestelmän kautta kierrätettyinä. Tämä toimintatapa ei millään tavalla edistä elinkeinoelämää, työllisyyttä ja yrittäjyyttä. Pankit ovat täysin unohtaneet sen ikävän tosiasian, että yritysasiakkaat osaltaan rahoittavat niiden olemassaoloa.

Normaaliin asiakkuuden avausprosessiin kuuluvan yrityksen tietojen selvittämisen sijaan pankeilla kuitenkin riittää resursseja yrittäjien yksityiselämän stalkkaamiseen. Entisenä yrittäjänä, joka on koettanut saada 40 vuotta yhtäjaksoisesti rehellistä liiketoimintaa harjoittaneelle osakeyhtiölleen

avattua normaalit peruspankkipalvelut, olen joutunut pankkien täysin asiattoman vainon ja ahdistelun kohteeksi yksityishenkilönä.

Yhdestä pankista on suoraa näyttöä toistuvista vierailuista henkilökohtaisella nettisivustollani, jossa pankki on selannut aktiivisesti NSFW-materiaalia ja K-18 kuvia keskellä kirkasta päivää samaan aikaan, kun osakeyhtiöni pankkiasiakkuuden eväämistä ja siihen liittyvää reklamointia on käsitelty ko. pankissa. Tästä ovat todisteina tarkat kellonajat, sähköpostit ja pankin ip-osoitteet, ja pankki on myös tallentanut henkilökohtaisen sivustoni omiin ylläpidon järjestelmiinsä. Pankin vierailut henkilökohtaisella nettisivustollani ovat jatkuneet, vaikka yritysasiakkuutta ei avattu, ja pankki ei enää kommunikoi asiassa yritykseni kanssa, asiaa käsitellään seuraavan kerran oikeusjärjestelmän kautta. Pankkien harjoittaman täysin asiattoman asiakkaiden henkilökohtaisen elämän häirinnän lisäksi edellä kuvattu paljastaa pankkien tietoturvan tasossa olevan pahoja puutteita, pankkien jättäessä sivustovierailuistaan yksityishenkilöille näkyviä digitaalisia jälkiä.

Tapaus on täydellinen esimerkki siitä, missä jamassa yritys pankkipalvelut Suomessa ovat; pankit käyttävät kaiken aikansa ja energiansa yrityksen taustalla olevien luonnollisten henkilöiden ahdisteluun ja vainoamiseen, jättävät yrityksen tiedot kokonaan läpikäymättä, luistavat tietosuojavelvollisuuksistaan sekä keksivät tekosyitä yritysasiakkuuden avaamisen estämiseen. Se on brutaalia ja järjetöntä väkivaltaa yrittäjiä ja yrityksiä kohtaan.

Asiakaspalvelun ja yritysten pankkipalveluiden saatavuuden ja laadun parantamisen sijaan pankit käyttävät mittavasti resursseja taistellakseen yrityksiä ja yrittäjiä vastaan.

Jos pankkien syrjimäksi ja murskaamaksi päätyneet yrittäjä on niin onnekas, että resursseja ja voimavaroja vielä jää kaltoinkohtelun viemiseen eteenpäin, heikosti järjestettyjä valituskanavia pitkin, vastassa on lähes mahdoton tehtävä.

Pankkien syrjimiksi joutuneille yrityksille ja yrittäjille ei ole nykyainsäädännön takia mitään toimivia valituskanavia. Yritykset joutuvat saattamaan syrjinnän ja asiakkuuden avaamisen estämisen Finanssivalvonnan, FINEn, yhdenvertaisuusvaltuutetun, tasa-arvo valtuutetun tai poliisin käsiteltäviksi. Käytännössä mikään em. tahoista ei valvo eikä käsittele yritysten ja yrittäjien pankkien taholta kokemaa syrjintää, tai ylipäänsä valvo millään tavalla pankkien toimintaa. Samalla asianmukaisten ja tarkoitukseen soveltuvien valitus- ja muutoksenhakukanavien puuttuminen yrityksiltä kuormittaa edellä mainittuja instansseja ja viranomaisia. Lopulta yritykselle jäävät puuttuvien valitus- ja muutoksenhakukanavien takia jäljelle vain oikeudenkäynnit pankkien kanssa, mikä on täysin kohtuutonta minimaalisilla resursseilla toimivien mikroyritysten ja yksinyrittäjien kohdalla.

Samaan aikaan suomalaiset tai paremmin sanoen Suomessa toimivat pankit kierrättävät varallisuuttaan ja toimiaan matalamman verotuksen maiden kautta, ja nostavat siitä huolimatta yritysasiakkaiden palvelumaksuja. Raha kelpaa pankeille usein vain oikeusjärjestelmän kautta kierrätettynä: saman yrityksen ja yrittäjän, jonka liiketoiminnan ja yritysasiakkuuden pankki on estänyt, varat kelpaavat pankeille siinä vaiheessa, kun asiakas on hävinnyt oikeudenkäynnit pankkeja vastaan, ja tuomittu maksamaan pankeille korvauksia. Silloin pankeille ei ole enää väliä, mistä asiakkaan varat ovat peräisin - köyhyysrajan alapuolella elävältä mikroyrittäjältä vai rikollis- ja terrorismijärjestöiltä. Pankeille yritysasiakkaiden syrjintä ja rahanpesu Suomen oikeusjärjestelmän kautta vaikuttavat olevan tuottoisa bisnes, millä pankit kiertävät rahanpesuun ja terrorismin torjuntaan liittyvää lainsäädäntöä ja toimenpiteitä sekä ajavat mikroyrittäjät loppuelämän velkavankeuteen. Suomen lainsäädäntö sallii pankeille tämänkin korruption.

Pankit kannustavat yrityksiä ja yrittäjähenkisiä ihmisiä siirtämään toimintansa veroparatiiseihin, joissa rahalla on arvoa ja palvelut pelaavat. Jos Suomessa haluaa harjoittaa mitä tahansa yritystoimintaa millä tahansa alalla, ainoa vaihtoehto ovat ulkomaiset pankit sekä yrityksen perustaminen tai siirto Suomen ulkopuolelle. Suurimmalle osalle yrityksistä tämä ei kuitenkaan ole mahdollista puuttuvien taloudellisten, kielellisten sekä juridisten resurssien takia.

Suomessa syntyneet, Suomessa asuvat Suomen kansalaiset eivät Suomessa toimivien pankkien takia saa elää Suomessa omalla työllään. Valtiovarainministeriössä voisi vakavasti pohtia, miten tähän tilanteeseen on lainsäädännön ja käytännön tasolla päädytty, ja miten tilanteesta päästään pois, tilanteeseen, missä kaikilla yrityksillä ja yrittäjillä on yhdenvertaiset oikeudet peruspankkipalveluihin.

Ilman suuria muutoksia pankkilainsäädäntöön pien- ja mikroyritysten sekä yksinyrittäjien olemassaolo ja liiketoiminta Suomessa loppuvat. Yrittäminen on tehty kaikilla tasoilla äärimmäisen hankalaksi, mikä kannustaa yksilöitä työttömyyteen ja työstäkieltäytymiseen koska yrittäjien tekemää työtä ei pankkien ja yhteiskunnan toimesta arvosteta. Pankkien harjoittama syrjintä eriarvoistaa ja ulossulkee suuren määrän inhimillistä potentiaalia, minkä menettämiseen yhteiskunnalla ei ole varaa.

Suikkari Zenith  
RKS Tietopalvelu Oy